# Europadomstolens domar*

## Under juli–september 2022

*Av jur.kand. Anna Rogalska Hedlund***

Under det tredje kvartalet 2022 har efterlevnad av domstolens domar, och i förlängningen konventionssystemets genomslag och effektivitet, varit på tapeten i några avgöranden.

I målet Kavala mot Turkiet beordrade Europadomstolen redan 2019 att klaganden, som var en känd affärsman och grundare av flera icke-statliga organisationer, skulle friges eftersom han hade frihetsberövats på godtyckliga grunder. I juli 2022 nödgades Europadomstolens stora kammare konstatera att klaganden fortfarande var frihetsberövad vilket var en bristande verkställigheten av domen från 2019 och utgjorde en kränkning i sig.

På liknande sätt tydliggjorde Europadomstolens stora kammare i målet H.L. mot Frankrike att en förnyad inhemsk prövning som säkerställde processuella garantier var nödvändig för att efterleva Europadomstolens dom. Målet gällde personer som hade begärt att deras anhöriga ska hämtas hem från krigshärjade läger i nordöstra Syrien och kränkningen bestod i att deras begäran hade hanterats godtyckligt.

Möjligheten för Europadomstolen att använda interimistiska åtgärder enligt regel 39 i domstolens arbetsordning har hittills främst använts för att avbryta verkställigheten i utvisningsmål. Ordalydelsen av regel 39 är dock inte begränsad till utvisningsmål och i flera avgörande mot Polen har Europadomstolen beordrat interimistiska åtgärder för att inte häva immuniteten gentemot de domare som riskerar disciplinära påföljder. Målen är en del av de många klagomål som

* Utgiven med bidrag från Institutet för Rättsvetenskaplig Forskning.

** Översikten omfattar perioden januari till februari 2022. Närmast föregående översikt var införd i ERT 2022 s. 451 ff. – De fullständiga texterna till de domar som kort refereras kan sökas på Europadomstolens hemsida http://hudoc.echr.coe.int. – Följande förkortade benämningar används i rättsfallsöversikten: Konventionen = Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Europadomstolen = Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. – En dom från en kammare vinner laga kraft enligt artikel 44:2 i konventionen dvs. om parterna förklarar att målet inte kommer hänskjutas till stora kammaren, om hänskjutande inte begärs inom tre månader eller när panelen avslagit begäran om hänskjutande. Ett beslut om avvisning av ett mål eller en dom från en kommitté kan inte hänskjutas till stora kammaren.



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

nått Europadomstolen som är en följd av de hårt kritiserade och konventionsstridiga reformerna av det polska rättssystemet.[1] Antalet mål mot Polen på liknande tema fortsätter öka. I juli 2022 kommunicerades ytterligare 37 mål till polska regeringen.

Den 16 september 2022 upphörde Ryssland att vara medlem av Europarådet. Europadomstolen är dock fortfarande behörig att pröva klagomålen som inkommit innan den 16 september 2022. Vid utträdet fanns 17 450 klagomål mot Ryssland, däribland det mellanstatliga klagomålet mellan Ukraina och Ryssland där 23 stater och organisationer har begärt att få intervenera som tredje part och över 7 000 klagomål som rör händelser på Krimhalvön, östra Ukraina och Azovsjön.

## 1. Association of Civil Servants and Union for Collective Bargaining and Others mot Tyskland (dom 05.07.2022)

*Fråga om föreningsfrihet (artikel 11 i konventionen) – mindre fackförbunds kollektivavtal åsidosatta*

Klagandena var tre fackförbund och sex medlemmar i ett av fackförbunden. Deras klagomål bottnar i lagstiftning från 2015 enligt vilken endast ett kollektivavtal, det fackförbund som har flest medlemmar på en arbetsplats har förhandlat fram, gäller på den arbetsplatsen. Tyska författningsdomstolen tog inte upp deras klagomål med hänvisning till sitt tidigare avgörande från 2017.

Europadomstolen erinrade att rätten att förhandla kollektivavtal enligt artikel 11 i konventionen inte innebar en rätt att teckna ett kollektivavtal med en arbetsgivare. I förevarande fall förlorade de klagande inte rätten att förhandla ett kollektivavtal. Även om deras kollektivavtal inte tillämpades på en arbetsplats så hade de fortfarande flera rättigheter såsom rätten att vidta stridsåtgärder och att tillvarata sina medlemmars rättigheter enligt det kollektivavtal som gällde på arbetsplatsen. Europadomstolen noterade även att lagstiftningen syftade till att upprätthålla ett rättvist och välfungerande system för kollektivavtal både i arbetstagares och arbetsgivares intressen. Europadomstolen fann därför ingen kränkning av föreningsfriheten enligt artikel 11 i konventionen.

[1] Se *Zawiślak mot Polen* (nr 18632/22), *Wróbel mot Polen* (nr 6904/22, *Głowacka mot Polen* (nr 15928/22), *Hetnarowicz-Sikora mot Polen* (nr 9988/22), *Synakiewicz mot Polen* (nr 46453/21), *Niklas-Bibik mot Polen* (nr 8687/22), *Piekarska-Drążek mot Polen* (nr 8076/22) och *Raczkowski mot Polen* (nr 33082/22).



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

## 2. Loizides mot Cypern (dom 05.07.2022)

*Fråga om rätt till en rättvis rättegång (artikel 6.1 i konventionen) – bevisbörda att underinstans dom var felaktig vid överklagande*

Klaganden var chef för en cypriotisk specialenheten för katastrofhantering. Han dömdes till två års fängelse för en explosion vid en marinbas där 13 personer dog och många skadades. Hans överklagan avslogs med röstetalet 6 mot 6 och motivering att han inte hade förmått visa att första instansens dom var felaktig.

Europadomstolen konstaterade att rättens ordförande inte hade utslagsgivande röst i det grekiska systemet och en omröstning därför kunde leda till lika röstetal. Detta innebar inte i sig någon kränkning av rätten till en rättvis rättegång enligt artikel 6 i konventionen. Det utgjorde inte heller någon kränkning att klagandens överklagande inte togs upp för att han inte hade visat att underinstansens dom var felaktig.

## 3. Dimici mot Turkiet (dom 05.07.2022)

*Fråga om rätt till skydd av egendom (artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen) och förbudet mot diskriminering (artikel 14 i konventionen) – könsdiskriminerande stiftelseurkund från 1600-talet*

Klagandena var make och barn tillika arvingar till en kvinna som var ättling till en av grundarna av en stiftelse som förvaltade motsvarande omkring två miljarder kronor. Stiftelsens överskott betalades ut till grundarnas ättlingar i direkt nedstigande led. Enligt stiftelsens konstituerande dokument från 1600-talet kunde endast manliga ättlingar ärva.

Europadomstolen konstaterade att det inte rådde några tvivel om att om klagandens fru respektive mor hade varit man hade hon varit berättigad till stiftelsen överskott men eftersom hon var en kvinna var hon inte berättigad till några utbetalningar. Hon hade således särbehandlats på grund av sitt kön. Europadomstolen noterade också att särbehandlingen av kvinnor grundade sig enbart på formuleringen i stiftelseurkunden från 1600-talet som i sin tur var ett uttryck för synen på kvinnor som rådde då. Europadomstolen konstaterade att vare sig avtalsfriheten, föreningsfriheten eller äganderätten var absoluta rättigheter utan dessa var tvärtom rättigheter som var reglerade i och kunde begränsas genom lag. De inhemska domstolarna hade inte försökt bedöma om grundarnas önskan var förenlig med konventionen, den inhemska konstitutionen eller annan lagstiftning. Därtill byggde stiftelseurkunden på en utdaterad syn på kvinnans roll som saknade förankring i Turkiet och övriga Europa. Det förelåg därför en kränkning av förbudet mot diskriminering enligt artikel 14 i konventionen i förening med äganderätten i artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen.



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

## 4. SCI Le Chateau du Francport mot Frankrike (dom 07.07.2022)

*Fråga om skydd av egendom (artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen) – förfall av slott under beslag*

Klaganden var ett företag misstänkt för bland annat penningtvätt och osedlighet vid konkursförfaranden. I samband med förundersökningen beslagtogs företagets slott och slottet förseglades från tillträde. Förseglingen varade i fyra år. Företagets ordförande och VD fälldes sedermera till villkorligt dom och 5 000 euro i böter för obehörig användning av företagets egendom under konkursförfarandet men friades på övriga punkter. Företaget begärde därefter drygt 5 miljoner euro i skadestånd för grov oaktsamhet och underlåtenhet att underhålla slottet under beslaget. Skadeståndstalan avslogs dock med motiveringen att företaget inte hade visat att förfallet berodde på statens grova underlåtenhet att underhålla slottet.

Europadomstolen konstaterade att statens underlåtenhet att inventera slottet när det förseglades och att bemöta klagandens uppmaningar att underhålla slottet i kombination med att klaganden inte fick tillträde till slottet, omöjliggjorde för klaganden att uppbringa bevis för sambandet mellan statens underlåtenhet att underhålla slottet och den uppkomna skadan. Europadomstolen fann att staten hade haft en skyldighet att underhålla fastigheten och kravet på klaganden att frambringa bevis som den inte hade tillgång till lade en orimlig börda på klaganden i strid med äganderätten enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet.

## 5. Safi m.fl. mot Grekland (dom 07.07.2022)

*Fråga om rätt till liv (artikel 2 i konventionen) och förbud mot omänsklig och förnedrande behandling (artikel 3 i konventionen) – förlist båt med migranter*

Klagandena var 16 migranter som överlevde när deras båt förliste i Medelhavet. 11 migranter, varav flera var klagandens släktingar omkom. Enligt klagandena hade en båt från grekiska kustbevakningen försökt pressa båten tillbaka till Turkiet varpå den kapsejsade. Enligt grekiska myndigheter försökte kustbevakningen bocksera båten till den grekiska kusten. När de överlevande väl anlänt till en närliggande grekisk militäranläggning fick 11 av migranterna klä av sig på en basketplan utomhus inför varandra och en grupp soldater, för att kroppsvisiteras.

Europadomstolen konstaterade att myndigheterna hade uppmärksammats på att översättningen av klagandenas vittnesmål var bristfällig. Trots detta låg dessa vittnesmål till grund för åklagarens beslut att lägga ner förundersökningen utan några åtgärder för att avhjälpa bristerna. Det var också svårt att se att klagandena på ett effektivt sätt kunde tillgodose sina intressen beträffande den mycket tekniska bevisningen avseende kommunikationen mellan kustbevakningen och den närliggande militäranläggningen dit migranterna fördes. Flera av klagandenas invändningar hade inte heller bemötts av åklagaren. Det förelåg därför en kränkning av den processuella aspekten av rätten till liv enligt artikel 2 i konventionen.



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

Europadomstolen konstaterade även brister i myndigheternas agerande, bland annat ifrågasatte Europadomstolen att ingen förstärkning hade begärts trots att kustbevakning tidigt konstaterade att båten med migranter inte var sjöduglig och överbelastad. Varken kustbevakningen eller migrantbåten hade livvästar. När fartyget kapsejsade dröjde också begäran om hjälp och efter begäran om hjälp dröjde assistansen. Den grekiska staten har inte lämnat någon rimlig förklaring till dessa brister och Europadomstolen fann därför en kränkning även av den materiella aspekten av rätten till liv enligt artikel 2 i konventionen.

Vidare fann Europadomstolen att det saknades godtagbara säkerhetsskäl eller liknande som kunde motivera att de utmatta och chockade migranterna skulle behöva utstå en kroppsvisitation på det sätt som skedde. De 11 klagandena som utsatts för denna behandling hade därför utsatts för en kränkning av förbudet mot omänsklig och förnedrande behandling enligt artikel 3 i konventionen.

## 6. Thibaut och Thibaut mot Frankrike (beslut 07.07.2022)

*Fråga om rätt till liv (artikel 2 i konventionen) och rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) – hälsorisker p.g.a. kraftnät*

Klaganden var två män som bodde drygt 100 meter från en kraftledning som skulle byggas ut och då få högre spänning. De menade att kraftledningarna innebar hälsorisker, bl.a. ökad risk för leukemi för barn. I den inhemska processen hade klagandena invänt mot projektet tillsammans med flera kommuner och organisationer. Inhemska domstolar hade bedömt att projektet var av allmänintresse.

Europadomstolen konstaterade att klagandena inte bodde i direkt anslutning till kraftnätet och att de inte hade visat att de skulle utsättas för elektromagnetisk strålning. De var därtill vuxna och studierna om riskerna för barn var därför inte tillämpbara. Eftersom klagandena inte hade levererat några bevis som styrkte deras talan avvisades klagomålet som uppenbart ogrundat.

## 7. Kavala mot Turkiet (dom 11.07.2022, stor kammare)

*Fråga om efterlevnad av domar (artikel 46 i konventionen) – Turkiet har inte släppt felaktigt frihetsberövad trots dom*

I en dom från den 10 december 2019 beordrade Europadomstolen att klaganden, en känd affärsman och grundare av flera samhällsnyttiga organisationer, skulle friges. En domstol beordrade visserligen att klaganden skulle friges redan den 18 februari 2020 men klaganden frihetsberövades på nytt samma dag på liknande eller nästa identiska grunder som de som tidigare hade underkänts av Europadomstolen. Europadomstolen konstaterade att klaganden, vid tidpunkten för domen, hade varit frihetsberövad i fyra år, tre månader och 14 dagar och att turkiska staten inte hade agerat i god tro och i enlighet med slutsatserna i Europa-



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

domstolens tidigare dom. Det förelåg därför en kränkning av artikel 46 i konventionen.

## 8. Rådgivande yttrande nr P16-2021-002 (13.07.2022, stor kammare)

*Fråga om rätt till skydd av egendom (artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen) och förbud mot diskriminering (artikel 14 i konventionen) – begränsning av jakträttigheter beroende på när förening skapades*

*Conseil d'Etat*, den franska högsta förvaltningsdomstolen frågade ifall en ny lagstiftning gällande jakträttigheter utgjorde en kränkning av egendomsskyddet i förening med diskrimineringsförbudet. Enligt den franska lagen var landägare tvungna att tillåta jakträttigheter inom ramen för kommunala jaktföreningar, så kallade *association communale de chasse agréée (ACCA)* vars syfte var att stödja en rationell administration av jakt och av viltflocken. Undantag kunde göras grundat på personlig övertygelse eller för landområden med en ägare eller en förening av landägare i ett område som var över en viss storlek. En förening av landägare kunde dock endast få undantag om föreningen hade tillkommit före lagens tillkomst. Lagstiftaren menade att regeln syftade till att inte undergräva ACCA-föreningarnas funktion.

Europadomstolen konstaterade enhälligt att den franska domstolen inledningsvis hade två frågor att ställa sig, om särbehandling grundat på en förenings ålder föll inom tillämpningsområdet för diskrimineringsförbudet i förening med äganderätten och om det medförde olika behandling av liknande fall. Ifall svaret på dessa frågor var jakande är särbehandling som inte är objektiv och skäligt motiverad diskriminerande. Vid bedömningen måste en proportionalitetsbedömning göras mellan syftet med särbehandlingen och konsekvenserna för den som särbehandlas.

## 9. Darboe och Camara mot Italien (dom 21.07.2022)

*Fråga om förbud mot omänsklig och förnedrande behandling (artikel 3 i konventionen), rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) och rätt till effektiva rättsmedel (artikel 13 i konventionen) – ensamkommande minderårig*

Den ena klagandens klagomål avskrevs eftersom Europadomstolen inte visste var han befann sig. Den andra klaganden hade kommit från Gambia i juni 2016. Inledningsvis bodde han på ett center för ensamkommande barn men han flyttades efter tre månader till en flyktingmottagning för vuxna som var kraftigt överbefolkad. Vid överflyttningen bedömdes klaganden vara under 18 år gammal. Efter några månader klagade han till Europadomstolen som beordrade att klagande skulle



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

flyttas till ett boende för minderåriga. Han förflyttades i enlighet med ordern efter drygt fyra månader. Därefter fick han hjälp med att utforma en asylansökan.

Europadomstolen konstaterade inledningsvis att klagandens rättigheter enligt EU-direktiv och resolutioner från Europarådet inte hade respekterats, bl.a. hade inte barnets bästa beaktats och han hade inte tillförordnats ett ombud vilket undergrävde hans möjligheter att söka asyl. De processuella bristerna medförde enligt Europadomstolen en kränkning av klagandens rätt till privatliv enligt artikel 8 i konventionen. Europadomstolen fann därtill, mot bakgrund av de mycket undermåliga förhållandena vid flyktingmottagningen och den omständigheten att klagande var ensamkommande, minderårig och asylsökande medförde att det även rörde sig om en kränkning av förbudet mot omänsklig och förnedrande behandling enligt artikel 3 i konventionen. Europadomstolen konstaterade slutligen att klaganden inte hade haft någon möjlighet att få sin talan enligt artiklarna 3 och 8 i konventionen prövad inhemskt. Klagandens rätt till effektiva rättsmedel enligt artikel 13 i konventionen hade därför kränkts.

## 10. Korporativna Targovska Banka AD mot Bulgarien (dom 30.08.2022)

*Fråga om rätt till en rättvis rättegång (artikel 6 i konventionen), rätt till skydd av egendom (artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen) och verkställighet av domar (artikel 46 i konventionen) – återkallande av licens kunde inte överprövas*

Klaganden var en bank vars tillstånd hade återkallats med omedelbar verkan av bulgariska nationalbanken. En förvaltare sattes in och enbart förvaltaren, som var beroende av bulgariska nationalbanken, hade rätt att företräde banken. Begäran om överprövning av majoritetsdelägare och bankens direktör avvisades på grund av bristande talerätt. Banken försattes därefter i likvidation och även försök att överklaga besluten att avveckla verksamheten avvisades p.g.a. bristande talerätt.

Europadomstolen konstaterade att olika företrädare för banken hade försökt överklaga beslutet att återkalla bankens tillstånd att bedriva bankverksamhet och besluten att avveckla verksamheten. Deras talan hade avvisats p.g.a. bristande talerätt. Det bulgariska systemet medgav endast att vissa berörda parter intervenerade som tredje part i det inhemska förfarande och dessa saknade rätt att överklaga. Banken hade därför inte kunnat få sin sak prövad av domstol vilket stred mot rätten till en rättvis rättegång enligt artikel 6 i konventionen. Systemet innebar även att det saknades garantier mot godtycke vilket Europadomstolen ansåg stred mot äganderätten enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen.



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

## 11. W mot Frankrike (dom 30.08.2022)

*Fråga om förbud mot tortyr, omänsklig och förnedrande behandling (artikel 3 i konventionen) – bristande utredning av risk vid utvisning till Tjetjenien*

Klaganden var rysk medborgare från Tjetjenien. Han hade kommit till Frankrike 2002 och beviljats flyktingstatus 2009. 2014 fälldes han för förolämpning och motstånd mot en statlig tjänsteman och stöld inom ramen för organiserad brottslighet. Han fälldes sedermera till sex års fängelse och utvisning för kopplingar till terrororganisationen Daesh och för att han hade administrerat en pro-jihadistisk websida. Klaganden hade gjort kortare resor till Ryssland för att träffa sin far på sjukhus och för att förnya sitt pass och detta hade legat till grund för att inhemska myndigheter hade upphävt hans uppehållstillstånd men dock inte hans flyktingstatus.

Europadomstolen konstaterade att även om det förekom rapporter om allvarliga övergrepp i Tjetjenien så var situationen där inte sådan att en utvisning automatiskt stred mot artikel 3 i konventionen. De inhemska domstolarna hade dock inte tagit hänsyn till om ryska och tjetjenska myndigheter kände till hans kopplingar till jihadism och hur det påverkade ett återvändande. Inte heller beaktades att han fortfarande hade flyktingstatus. Riskanalysen var därför bristfällig och det utgjorde en kränkning av förbudet mot tortyr, omänsklig och förnedrande behandling i strid med artikel 3 i konventionen att utvisa klaganden.

Se även *R mot Frankrike* (dom 30.08.2022) som rörde likartade omständigheter.

## 12. Tusă mot Rumänien (dom 30.08.2022)

*Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) – upprättelse för felaktigt bortopererat bröst*

Klaganden hade upptäckt en knöl i bröstet som efter cellgiftsbehandling försvann. Hon råddes dock att likväl operera bort ena bröstet. I efterhand konstaterades att hon inte hade haft cancer utan en godartad bröstsjukdom. Hennes försök att få upprättelse misslyckades dock.

Europadomstolen konstaterade att det inhemska systemet till synes erbjöd flera rättsmedel som dock i praktiken inte hade fungerat. Domstolarna hade vilandeförklarat mål för att invänta utgången i andra mål vilket var en trolig förklaring till att möjligheten att åtala kirurgen hann preskriberas. Skadeståndsprocessen hade varit anhängiggjord i nio år. De rumänska rättsmedlen erbjöd därför inte klagande en effektiv upprättelse vilket stred mot hennes rätt till privatliv enligt artikel 8 i konventionen.



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

## 13. C. mot Rumänien (dom 30.08.2022)

*Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) – brister i utredning av sexuella trakasserier*

Klaganden hade varit städerska på det rumänska statliga tågbolaget. 2017 klagade hon till sin chef att hennes närmaste överordnade vid upprepade tillfällen mellan 2014–2017 hade gjort närmanden, försökt ha sex och när hon hade avvisat honom hade han försvårat hennes arbete genom att inte ge henne de rengöringsprodukter hon behöver för att fullgöra sina uppgifter. Hennes chef hade några dagar senare ordnat ett möte mellan henne och den närmaste överordnade som hon anklagade varpå denne bad om ursäkt. Mot slutet av 2017 beordrades klagande att ta ut sin kvarvarande semester och efter det erbjöds hon att arbeta på en annan tågstation eller att sluta. Hon valde att sluta. Klagande gjorde även en polisanmälan där övriga anställda vittnade om att klaganden ibland varit mycket upprörd på arbetet men att de aldrig direkt sett att hennes överordnade gjort närmanden. Klaganden hade även inspelningar på samtal mellan henne och hennes överordnade. Förundersökningen lades dock ner med motiveringen att klaganden inte hade känt sig hotad i sin sexuella frihet eller förnedrad vilket krävdes för att agerandet skulle vara brottsligt.

Europadomstolen konstaterade att hennes arbetsgivare var staten och prövade därefter om arbetsgivaren hade gjort en utredning av hennes anklagelser. Europadomstolen konstaterade att ingen egentlig utredning hade gjorts av arbetsgivaren utan att klaganden hade hänvisats till att göra en polisanmälan om hon bedömde att det rörde sig om brottsligt agerande. Beträffande polisutredningen konstaterade Europadomstolen att den påbörjades skyndsamt och att myndigheterna synes ha godtagit klagandens berättelse. Däremot lades förundersökningen ner med motiveringen att inget brott hade begåtts eller att klaganden inte hade känt sig förnedrad. Inget i nedläggningsbeslutet förklarar hur myndigheten kom till denna slutsats. Däremot hade beslutet innehållit en detaljerad redogörelse för hennes överordnades antydan om hennes privatliv och möjliga motiv för hennes anklagelser mot honom vilket blev en förnyad kränkning (*secondary victimisation*) av henne. Dessa anklagelser borde snarare ha behandlats som en rökridå och detaljerna hade kunnat utelämnats. Utan att uttala sig om hennes överordnade hade gjort sig skyldig till sexuella trakasserier konstaterade Europadomstolen att utredningen innehöll betydande brister och att staten därför brustit i sina skyldigheter enligt artikel 8 i konventionen.

Se även *J.I mot Kroatien* (dom 08.09.2022) där upprepade polisanmälningar om att en dömd våldtäktsman hotade sitt offer inte ledde till några åtgärder vilket Europadomstolen ansåg utgjorde omänsklig och förnedrande behandling i strid med artikel 3 i konventionen. Se likaså liknande problematik i *M.S. mot Italien* (dom 07.07.2022).



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

## 14. Thörn mot Sverige (dom 01.09.2022)

*Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) – odling av cannabis för smärtlindring*

Klaganden var sedan en trafikolycka rullstolsbunden och hade svåra smärtor och kramper. Han fick begränsad hjälp med smärtlindring och erbjöds metadon som han inte ville ta på grund av preparatets negativa bieffekter. Medicinsk cannabis omfattades inte av högkostnadsskyddet och skulle därför innebära höga kostnader för klaganden. Han började därför själv odla cannabis för eget bruk och tog 0,2 gram med sitt kaffe, morgon och kväll, vilket resulterade i att han kunde återuppta ett heltidsarbete. Han åtalades dock för odling och bruk av cannabis. Under den inhemska processen beviljades han dispens för att kunna använda cannabis för privat bruk. Efter olika besked i underinstansen konstaterade Högsta domstolen att klaganden inte kunde undgå ansvar på grund av nöd. Högsta domstolen beaktade dock behovet av smärtlindring vid straffmätningen och halverade bötesbeloppet till totalt 5 200 kronor och undanröjde den villkorliga domen.

Europadomstolen konstaterade att boten innebar ett ingrepp i klagandens privatliv och att hans agerade hade bidragit till att han fungerade bättre i vardagen. Frågan var därför om boten var ett nödvändigt ingrepp i ett demokratiskt samhälle. Europadomstolen beaktade att klaganden under den inhemska processen fått ett cannabisbaserat läkemedel utskrivet och bedömde att de svenska myndigheterna hade agerat inom sin bedömningsmarginal vid avvägningen mellan klagandens intresse av smärtlindring och det allmänna intresset att kontrollera droger och läkemedel.

## 15. P.C. mot Irland (dom 01.09.2022)

*Fråga om skydd av egendom (artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen) och förbudet mot diskriminering (artikel 14 i konventionen) – nekad pension i fängelse*

Klaganden avtjänade ett 15-årigt fängelsestraff för 60 fall av sexuellt utnyttjande och 14 våldtäkter. Under fängelsevistelsen berövades han sin rätt till tjänstepension. Han menade att han hade berövats på 100 000 euro. Hans talan avslogs av inhemska domstolar.

Europadomstolen konstaterade att alla utbetalningar enligt den irländska socialförsäkringen berövades fängelsekunder även yngre som erhöll andra typer av bidrag. Det rörde sig således inte om någon åldersdiskriminering. Klaganden hade inte visat att just äldre drabbades hårdare av detta. Klagandens situation var inte heller jämförbar med personer inom sluten psykiatrisk vård eller i häkte. Det förelåg därför ingen kränkning av förbudet mot diskriminering i förening med äganderätten eller någon annan rättighet i konventionen.



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

## 16. Piperea mot Rumänien (beslut 01.09.2022)

*Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen), rörelsefrihet (artikel 2 i tilläggsprotokoll nr 4 till konventionen), enskilda klagomål (artikel 34 i konventionen) och villkor för upptagande till prövning (artikel 35 i konventionen) – undantagstillstånd under coronapandemin*

Klaganden var professor i kommersiell rätt. Kort efter att Rumänien införde undantagstillstånd i början av coronapandemin klagade han att hans rättigheter inskränktes. Klagomålet avvisades eftersom klaganden inte hade förklarat på vilket sätt hans rättigheter hade påverkats utan endast påtalat att undantagstillståndet innebar generella inskränkningar av hans rättigheter. Klagomålet ansågs därför inte möta de formella kraven för en prövning i artiklarna 34 och 35 i konventionen.

## 17. Jansons mot Lettland (dom 08.09.2022)

*Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) och rätt till effektiva rättsmedel (artikel 13 i konventionen) – godtycklig vräkning*

Klagande hade hyrt en lägenhet i Riga i flera år. Hans hyreskontrakt hade förlängts flera gånger. Efter att huset hade sålts till en ny ägare, sade den nya ägaren upp alla hyresavtal och hindrade klaganden från att komma in i sin lägenhet. En fogde bytte därefter lås och tömde lägenheten på klagandens tillhörigheter. Klagande hade försökt tillkalla polis och få sin rätt att bo kvar prövad utan framgång, främst för att polis och domstol konstaterade att han inte längre bodde i lägenheten och hans kontrakt inte hade förnyats.

Europadomstolen konstaterade att det stod klart att klaganden hade bott i lägenheten och att neka honom tillträde till lägenheten utgjorde en inskränkning hans rätt till skydd av hans hem enligt artikel 8 i konventionen. Fogden som hade bytt lås och tömt lägenheten på klagandens tillhörigheter hade agerat å hyresvärdens vägnar utan att avbryta verkställighet och pröva omständigheterna i det enskilda fallet. Europadomstolen fann därför att även om det hade funnit processuella garantier i inhemsk rätt, t.ex. att en vräkning endast fick ske grundat på en domstolsorder och vid polisens närvaro, så hade dessa regler inte tillämpats i klagandens fall. Hans möjligheter att få sina rättigheter prövade hade inte heller varit effektiva. Det förelåg därför en kränkning av klagandens rättigheter enligt artiklarna 8 och 13 i konventionen.



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

## 18. P.H. mot Slovakien (dom 08.09.2022)

*Fråga om rätt till liv (artikel 2) – skador och fall från fönster vid anhållande på polisstation*

Klaganden, som vid tillfället var 16 år, togs på bar gärning vid stöld och erkände direkt. Hon togs till polisstationen och vid ett toalettbesök ramlade hon ut från ett fönster. Hon ramlade på snötäckt gräs 770 cm ner. Hon har inga minnen av fallet. Efter fallet fördes hon till sjukhus där skador på kraniet, brutna revben, andra benbrott och lungkollaps på ena lungan konstaterades. Klaganden föll därefter i koma som varade i en månad. Hennes talan om polisens fysiska och verbala våld avslogs av inhemska myndigheter.

Europadomstolen konstaterade att myndigheterna vid utredningen av polisvåldet enbart förlitat sig på polisernas vittnesmål och inga försök att vidga utredningen hade gjorts. Dessutom hade klaganden inte getts särskilt stöd i sin egenskap av minderårig. De processuella aspekterna av rätten till liv enligt artikel 2 hade därför kränkts. Europadomstolen konstaterade vidare att det var ostridigt att klaganden hade ramlat ut ur fönstret. Även om det inte hade funnits tecken på att klaganden skulle försöka rymma eller fly så borde den medföljande polisen ha försäkrat sig om att fönstret var låst och att en kvinnlig polis hade följt med henne på toaletten. Det förelåg därför även en kränkning av den materiella aspekten av rätten till liv enligt artikel 2 i konventionen.

Se även *Pârvu mot Rumänien* (dom 30.08.2022) där Europadomstolen ställde krav på att landet ska säkerställa effektiva utredning vid anklagelser om polisens övervåld.

## 19. Drelon mot Frankrike (dom 08.09.2022)

*Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) och förbud mot diskriminering (artikel 14 i konventionen) – registeruppgift om sexuell läggning vid bloddonation*

Klaganden vägrade svara på om han haft sex med en annan man när han skulle donera blod. Det registrerades likväl i den nationella bloddonationsdatabasen att klaganden hade haft sex med en annan man och han nekades därefter att donera blod grundat på denna registrering. Hans klagomål grundat på diskriminering över att homosexuella män inte fick donera blod avslogs av franska domstolar med motiveringen att särbehandlingen grundade sig på statistiska och epidemiologiska data och således byggde på vetenskaplig grund.

Europadomstolen godtog att registrering av sexuell läggning syftade till att garantera säkerheten vid bloddonation men betonade att registeruppgifterna behövde vara korrekta, aktuella, relevanta och inte sparas längre än nödvändigt. I förevarande fall hade klagande noterats som homosexuell utan något faktiskt stöd. Registrering utgjorde en ren spekulation. Det hade i stället varit mer adekvat



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

att neka bloddonation med motiveringen att klaganden hade vägrat uppge om han hade haft sex med en annan man. Dessutom skulle uppgiften sparas uppgiften orimligt länge, fram till år 2278. Europadomstolen ansåg därför att det förelåg en kränkning av klagandens rätt till skydd för privatliv enligt artikel 8 i konventionen.

Däremot fann Europadomstolen att klagomålet kring diskriminering i flera avseenden var för sent inkommet. Europadomstolen förtydligare likväl att per automatik vägra klaganden att donera blod på grundval av den gamla registreringen utgjorde en kränkning av rätten till privatliv men kunde inte anses utgöra en kränkning av förbudet mot diskriminering enligt artikel 14 i konventionen.

## 20. H.F. m.fl. mot Frankrike (dom 14.09.2022, stor kammare)

*Fråga om förbud mot omänsklig och förnedrande behandling (artikel 3 i konventionen), förbud mot utvisning av medborgare (artikel 3.2 i tilläggsprotokoll nr 4 till konventionen) och verkställighet av domar (artikel 46 i konventionen) – hämtning av kvinnor och barn från läger i krigshärjat Syrien*

Klagandena var föräldrar och morföräldrar till kvinnor och barn som troddes befinna sig i läger i Syrien. Samtliga var franska medborgare. Kvinnorna hade följt med sina respektive partners för att ansluta sig till Islamiska staten (även kallat Daesh) i Syrien. Efter Islamiska statens nederlag placerades kvinnorna och barnen i läger kontrollerade av främst kurdiska styrkor. Förhållandena i lägren var enligt Internationella Rödakorskommittén ”apokalyptiska”. I mars 2021 fanns omkring 62 000 personer i lägren varav två tredjedelar var barn. Frankrike hämtade hem omkring 70 franska medborgare från lägren i två omgångar. Klagandenas begäran om att deras barn och barnbarn skulle hämtas hem avslogs dock utan motivering och domstolar ansåg sig inte ha jurisdiktion för att frågan var sammanbunden med Frankrikes internationella relationer.

Europadomstolen konstaterade, efter att flera stater däribland Sverige intervenerat i målet, att franska staten inte kan anses ha effektiv kontroll över territoriet i nordöstra Syrien där lägren fanns. De inhemska processerna kunde inte skapa fransk jurisdiktion i förhållanden till de som befann sig i lägren. Klagomålet enligt artikel 3 i konventionen avvisades därför.

Däremot fann Europadomstolen att det kan finnas en jurisdiktionell länk mellan staten och personer som vill komma in i landet under vissa omständigheter. En stat har jurisdiktion vid sin gräns och det kan mot bakgrund av människors förändrade rörelsemönster finnas skäl att utsträcka denna jurisdiktion även till personer som inte befann sig vid landets gräns. Tillsammans med den juridiska länken mellan staten och dess medborgare och den mycket allvarliga situationen som kvinnorna och barnen befann sig i, fanns det en tillräcklig jurisdiktionell länk i förevarande fall. Europadomstolen konstaterade därefter att staten hade en positiv förpliktelse att tillgodose processuella garantier för att undvika godtycke vid det inhemska



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

beslutsfattandet. Så hade inte skett i förevarande fall och det förelåg därför en kränkning av förbudet att förvägra medborgare inresa enligt artikel 3.2 i tilläggsprotokoll nr 4 till konventionen. Europadomstolen beordrade även att en förnyad inhemsk prövning skulle ske enligt artikel 46 i konventionen.

## 21. Rabczewska mot Polen (dom 15.09.2022)

*Fråga om yttrandefrihet (artikel 10 i konventionen) – hädelse att bibelförfattare måste varit påverkade*

Klaganden var en känd popsångerska som fälldes för hädelse för att sagt att bibelns författare måste ha varit påverkade av alkohol och narkotika.

Europadomstolen konstaterade att hennes uttalanden gjordes i samband med frågor om hennes privatliv och hon använde ett färgstarkt och frispråkigt språk som riktade sig till hennes unga fans. Ingenting i hennes uttalanden utgjorde ”*hate speech*” eller uppmanade till hat eller religiös intolerans. Inhemska domstolar hade därför inte angett tillräckliga skäl för att motivera en inskränkning i klagandens yttrandefrihet och det förelåg således en kränkning av artikel 10 i konventionen.

## 22. Makovetskyy mot Ukraina (beslut 15.09.2022)

*Fråga om rätt till en rättvis rättegång (artikel 6.1 i konventionen) och förbud mot straff utan lag (artikel 7 i konventionen) – böter för trots av maskförbud*

I december 2020 vägrade klagande använda ansiktsmask i en mataffär. Han bötfälldes med ett belopp motsvarande ungefär 50 sek. I ett kommittébeslut med tre domare avvisade Europadomstolen klagomålet som uppenbart ogrundat mot bakgrund att det rörde sig om ett betydelselöst belopp som inte kunde betraktas som ett straff i konventionens mening och inget tydde på godtycke vid utdömandet av boten.

## 23. McCann och Healy mot Portugal (dom 20.09.2022)

*Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) och rätt att betraktas som oskyldig (artikel 6.2 i konventionen) – utpekande av föräldrars ansvar för dotters försvinnande*

Klagande var föräldrar till Madeleine McCann, treåringen som försvann under familjens semester i Portugal vilket blev en världsnyhet. Dottern försvann i maj 2007 och en förundersökning öppnades mot föräldrarna i september samma år där de misstänktes ha orsakat dotterns död genom en tragisk olycka och sedan iscensatt ett bortrövande. Förundersökningen lades ner i juli 2008. Utredaren som lett undersökningen fram till oktober 2007 publicerade en bok strax efter att förun-



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11

dersökningen lades ner. I boken skrev han om sin tes att föräldrarna hade orsakat dotterns död. Föräldrarnas talan om att boken förtalade dem avslogs.

Eurodomstolen konstaterade att det var förståeligt att boken hade orsakat ilska, ångest och stress för klagandena. Samtidigt hade boken inte föranlett att föräldrarnas sociala relationer och deras legitima sökande att hitta dottern påverkades allvarligt. Om boken hade publicerats före beslutet att lägga ner förundersökningen hade det kunnat väcka en fråga om rätten att betraktas som oskyldig enligt artikel 6.2 i konventionen men eftersom den publicerades efter nedläggningsbeslutet påverkades endast deras privatliv enligt artikel 8 i konventionen. Europadomstolen konstaterade att det fanns ett stort allmänintresse kring fallet och att det inte var främst boken som var orsaken till att klagandenas rykte påverkades utan det omständigheten att en förundersökning hade pågått mot klagandena. Det hade varit önskvärt att boken nämnde att förundersökningen hade lagts ner men avsaknaden av den informationen kunde inte i sig föranleda en kränkning. Inget i de inhemska domstolarnas domar utpekade klaganden som skyldiga till något brott. Det förelåg därför ingen kränkning vare sig av rätten till privatliv enligt artikel 8 eller oskuldspresumtionen enligt artikel 6.2 i konventionen.

## 24. Otite mot Förenade kungariket (dom 27.09.2022)

*Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) – utvisning på grund av brott*

Klagande var Nigeriansk medborgare. Han kom till Storbritannien 2003 och erhöll permanent uppehållstillstånd 2004. Hans fru var brittisk medborgare, född i Storbritannien men med nigerianskt ursprung. Tillsammans hade de tre barn. Han nekades brittiskt medborgarskap på grund av att han hade fällts till villkorlig dom för falskt vittnesbörd. Han fälldes därefter till ett flerårigt fängelsestraff för anstiftan till bedrägeri. I samband med domen utvisades klaganden. De inhemska domstolarna bedömde att utvisningen inte var en orimligt sträng konsekvens.

Europadomstolen godtog att familjens intressen kunde få stå tillbaka för allmänna intressen att utvisa klaganden och även om klagandens deportation onekligen skulle vara svår för klagandens fru och barn så noterade Europadomstolen att familjen inte hade haft kontakt med klaganden medan han avtjänade sitt fängelsestraff. Hans fru hade nigerianskt påbrå och barnen var berättigade till nigerianskt medborgarskap. Barnen var dessutom relativt stora, mellan 12 och 19 år. Vid en samlad bedömning fann Europadomstolen att en utvisning inte stred mot rätten till familjeliv enligt artikel 8 i konventionen.



Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-11